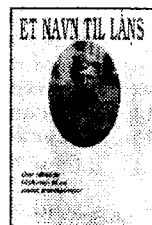

En frontkjempers liv

Ståle Fagerland:
ET NAVN TIL
LÅNS
Snøfugl Forlag

ny bok

En dårlig skrevet bok om en ung frontkjemper fra Beitstad som sloss på tysk side og som senere flyktet fra Øst- til Vest-Tyskland. En dramatisk historie utvendig fortalt.

Ca. 7000 nordmenn meldte seg til krigsinnsats på tysk side under annen verdenskrig. Godt og vel ti prosent av dem – altså mer enn 700 falt, de fleste i kampene ved Leningrad og på den senere så notorisk beryktede Narva-fronten.

De som hadde behov for å fortelle om sine ofte dramatiske opplevelser mellom permer, gjorde det på små, litt diffuse forlag opprettet til «innvortes» bruk. Men de siste årene har vi fått en del frontkjemperberetninger også på de vanlige forlagene. Det burde vi alle kunne tåle.

Jarle Saursaunet fra Beitstad, som oppdalingen Ståle Fagerland forteller om i denne boken, har ingen oppsiktsvekkende bakgrunn til frontkjemper å være: Læreren var nazist, faren en glødende anti-kommunist og han vokste oppe i

små kår i et av flere bygdelag rundt Steinkjer der det bodde mange NS-medlemmer og som rekrutterte mange unge gutter til den norske hirden og til Hitlers SS.

Knappt 21 år gammel reiser Saursaunet til Tyskland sammen med andre norske frivillige og går inn i det nyopprettede SS-pansergrenaderregiment Norge som talte ca. 700 mann. Han får ca. tre måneders opphold i Kroatia før han overføres til den forvitrende fronten ved Leningrad. I januar 1944 kommer den russiske storoffensiven som driver regimentet stadig vestover, forbi den etter hvert gjennombrutte Narva-fronten, til han de siste krigsdagene befinner seg i en fra-hus-til-hus-strid i Rikshovedstaden. Han tas til fange av russerne, klarer å rømme og stjeler dødsmerket og soldatboken til en vanlig tysk Wehrmach-soldat. Jarle Saursaunet blir til Walther Schönen. Slik berger han, som det heter.

Det som er bokens tittelpoeng finner Fagerland for godt å fortelle oss først på side 139. Det har den litt våkne leseren midlertid skjønt helt fra starten. I det hele tatt benytter forfatteren seg av en del fortellertekniske grep med bl. a. hopp i kronologien som ikke er så lett å forstå.

Saursaunet, alias Walther Schönen, kommer seg ut av Berlin, og søker av forståelige grunner et

anonymt liv i en liten landsby i det østlige Tyskland. Han må rømme på nytt, nå til Vest-Tyskland før han endelig setter kursen hjem til Norge. I februar 1950 blir han i herredsretten i Steinkjer dømt til 1 år og 10 måneders fengsel for sitt landssvik, og soner tre måneder av dem.

Det er et ytre sett spennende materiale det her er snakk om, men som ofte ellers hoppes det ganske lett vint bukk over det burde være historiens dypere innhold, f.eks.: Hvilket tankemessig innhold førte til at en unggutt fra Beitstad en dag sto under SS-fanen og svor Adolf Hitler troskap og tapperhet? Hva var de ytre politiske begivenheter? Fagerlands til dels lettvinde forklaringer av dem, gir oss ikke mye forstand. Dette er i tillegg en bok nesten uten følelsesmessig innhold.

Det ville være direkte å galt å si at Fagerland skriver godt. Stilen er av og til direkte oppstyltet, og bruken av ufullstendige setninger nærmer seg tidvis mani. Det er synd at ikke forlaget har gjort et bedre arbeid, så kunne man i det minste ha unngått språkblomster som f.eks. disse: Om et skip: «Med baugen til værs rygget det ned i Østersjøen.» Om troppebevegelser markert på veggkartene: «Knappehullshodene satte seg i bevegelse.»

Johan O. Jensen